

بحران‌هایی که منشا آن اصلاحات اجتماعی بود

۵ اسفند ۱۴۰۲ ساعت ۱۳:۵۰

اصلاحات اجتماعی شاه که در اصل برای جلب حمایت و خوشایند رهبران آمریکا طراحی و تنظیم شده بود و به نظر آنان می‌توانست منشأ تحول در جامعه ایران باشد منجر به بحران‌های اجتماعی انجامید

شاه در وایل دهه ۱۳۴۰ برنامه‌هایی را تحت عنوان اصلاحات اجتماعی آغاز کرد. برنامه‌های اجتماعی شاه حاوی اصلاحات متعددی بود. شاه امیدوار بود از طریق این برنامه‌ها برخی از اهداف و اصلاحات اجتماعی موردنظر خود را محقق کند. اما برخلاف تصورات شاه، برنامه‌ها و اصلاحات او به منجر به پیدایش بحران‌های متعددی شد.

«افت و خیزهای دو دهه پیش از انقلاب در حیات سیاسی و اجتماعی ایران موجب نمودهای دوگانه و متضادی میان درخواست‌های نیروهای اجتماعی و نظام سیاسی گردید. بعد از سقوط رضاشاه محمدرضا پهلوی گام جدیدی در فرآیند نوسازی کشور برداشت. وی نیز همانند پدر موفقیت در پروژه نوسازی را متوقف بر آماده سازی محیط اجتماعی و دگرگونی در ارزش‌های حاکم بر جامعه دینی می‌دید. این طرح‌ها که در اصل برای جلب حمایت و خوشایند رهبران آمریکا طراحی و تنظیم شده بود و به نظر آنان می‌توانست منشأ تحول در جامعه ایران باشد از دو جهت به پیدایش بحران‌های اجتماعی انجامید؛ نخست این که الگوهای اقتصادی تجویز شده از خارج از مرزها با شیوه‌های سنتی تولید و مصرف و نیز بافت فرهنگی جامعه دینی ایران همخوانی نداشت. دوم آنچه رژیم سیاسی را در ابتدا نسبت به اجرای اصلاحات بی‌علاقه ساخته بود جنبه توسعه سیاسی و دموکراتیزه کردن کشور بود که سرانجام، روند نوسازی را بدون پرداختن به این متغیر اساسی آغاز نمود و نیروهای اجتماعی را که خواستار گسترش فعالیت‌های سیاسی بودند، به تقابل با نظام سیاسی کشاند. دستورهای دموکراتیک حکومت کندی هر چه بود اما فضای آزادی‌های سیاسی همچنان بسته ماند»

منبع: علیرضا زهیری، عصر پهلوی به روایت اسناد ساواک، تهران، دفتر نشر و پخش معارف، ۱۳۷۹، صص ۲۰۳-۲۰۴

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/49523/بحران-های-منشا-اصلاحات-اجتماعی>